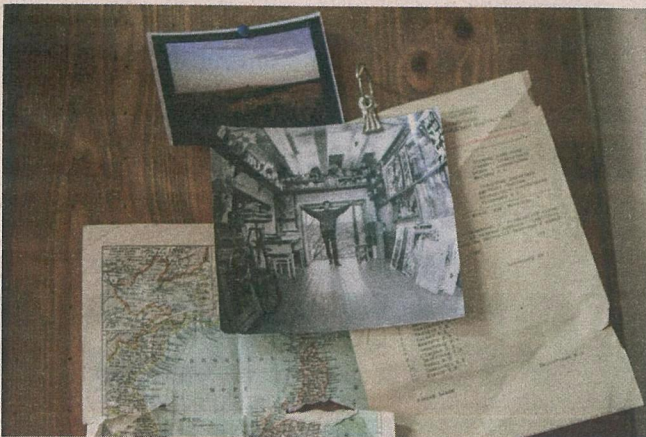

У Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі працуе выстава фатаграфіі Марыны Бацюковай “In zoom”, адзін з многіх праектаў летняга сезону.

Аснову экспазіцыі склала серыя “Свае гісторыі”, знаёмая і беларускаму, і міжнароднаму глядачу. Але новая выстава служыць узорам таго, як з часам ужо зробленая праца трансфармуецца, прырастае новымі сэнсамі. Пасля некалькіх гадоў, адданных ідэі “фатаграфіі пра фатаграфію”, пасля здымак у інтэр’ерах, Марына Бацюкова склала гэту мазаіку і аформіла яе ў альбомнае выданне (дарэчы, выдавецкі вельмі ўдалае і паспяховае). Зараз скончаны “Свае гісторыі” цэласна прадстаўлены ў экспазіцыі асобным блокам. Гэта фатаграфія ў кантэксце прыватнага жыцця, з тых, што ўсе мы пакідаем на відзе і на памяць — аб родных, аб тых, каму пасылаем сардэчную любоў і падзяку. Праз гады, пераступаючы межы.

Але Марына не адносіцца да мастакоў, якія знаходзяць свой прыём — тэхнічны і стылістычны — ды выкарыстоўваюць яго бясконца. Таму ў “In zoom” глядач бачыць і іншы блок:

Годнасць шырыні погляду

да каляровых адбіткаў дадзеныя чорна-белыя, часта пазнейшыя, і іншыя фарматы, што таксама важна для медыума фатаграфіі. І вядома, гэта іншыя серыі, невялікія цыклы. Як і “Свае гісторыі”, яны зняты ў розных краінах свету: Беларусь, Літва, Францыя, Польшча, Ізраіль і многія іншыя. Мабыць, няма сэнсу шукаць знаёмае: некалькі кадраў з “Лістоў святлом” (2007), некалькі з “Ізраільскага дзённіка”

(фестываль “Арт-Мінск”, 2018) спыняюць дасведчаннага глядача, але асобныя фатаадбіткі розных гадоў ані менш цікавыя.

Чаму такое злучэнне аказалася магчымым? З камернага асяроддзя, ад хатніх архіваў, аўтар выходзіць у навакольны свет. І вядзе за сабой нас, прапаючы абсалютна арганічны і адкрыты працяг “сваіх гісторый”. Знойдзеныя словы набылі новы аб’ём, новы нарматыў.

3 экспазіцыі выставы “In zoom”.

Пры тым, што самі сюжэты ніхто не распавядае: яны застаюцца глядацкім заданнем паразважаць, ці пошукам адгадкі, ці досведам. Умоўна называючы гэты блок стрытартам, можна пазначыць яго асноўныя рысы: рытм гарадскога жыцця, зачараванне людзьмі, сотні архітэктурных, бытавых, прыродных падрабязнасцяў, якія ствараюць вонкавую прастору. І вядома, святло, выразныя кампазіцыі, графічныя кантрасты.

Цікава, што Zoom у дадзеным выпадку гэта і механізм факсіроўкі, звычайная для фатаграфіі опцыя, і адначасова дыстанцыя. Фатаграф па-ранейшаму — на адлегласці, ён не ўключаны, ён прытрымліваецца пазіцыі назіральніка. Яго ўласныя гісторыі застаюцца па-за кадрам, як бы пры-

гожа ён ні распавядаў пра працэс здымкі. Гісторыі вакол — невычарпальныя, паколькі ёсць у нас магчымасць бачыць гэты свет у самых розных яго праявах. А глядацкія гісторыі, даяржаваныя, даскладзеныя, яны зусім адкрытыя ўсім вятрам: атрыманы візуальны імпульс уключае асабістыя ўспаміны ці планы на будучыню.

Мне ўяўляецца, што нагляджанасць — яшчэ адзін важны аспект, які ёсць у праекце. Здалася б, для фатаграфіі — звычайная справа. Але на жаль, гэта не так, у гэтай частцы беларуская фотасупольнасць шмат губляе. Геаграфічна, інтэлектуальна, з пачуццёвай практыкай спазнання, нават цялеснай, тактыльнай, і візуальны досвед чалавека становіцца іншым. Мастак перапрацоўвае яго па-свой-

му, але і глядачу патрэбна гэта нагляджанасць. Хай гэта будзе толькі эмацыяны погляд па-за сябе, або прагматычны, канкрэтны, але і ён дае неабходны вопыт успрымання. Дагляджанасць для “In zoom” — гэта не толькі панарама інтэрэсаў Марыны Бацюковай, але і пляцоўка для разважанняў і інтэрпрэтацый глядача, тое, што называецца шырынёй погляду.

Марына — безумоўна, сталы аўтар. Яе адрознівае вельмі прадуманы, я б казала, дыктоўны падыход прафесіянала. Погляд і суперажыванне мастака, інтэлектуальная інтэнцыя і распрацоўка ідэі, тэхнічная абсталяванасць, камунікацыі і маркетынгавая “ўпакоўка” праекту — усе гэтыя складнікі ў Марыны збалансаваныя. У чарговы раз “In zoom” паказаў здольнасць аўтара да камбінацыі матэрыялу і развіцця яго сэнсавых гарызонтаў. Як “Рызомеры” (Шорт-ліст Нацыянальнай прэміі ў галіне візуальнага мастацтва 2019-2020) былі інтэграваным праектам, з лагічнай канцэптуалізацыяй, так і “In Zoom” абгрунтаваны і акрэслены — у сваіх вектарах, у адкрытасці да пераменаў.

Праца выставы працягнутая да 25 верасня.

Любоў ГАЎРЫЛЮК,
арт-журналіст